

JUSTYNA ZAJKO-CZOCHAŃSKA

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Białymstoku

## Dofinansowanie zabytków w 2021 r. przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

Wojewódzki Konserwator Zabytków na podstawie Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami posiada uprawnienie do udzielania dotacji na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda. Podlaska Wojewódzka Konserwator Zabytków w Białymstoku – prof. dr hab. Małgorzata Dajnowicz – korzystając z ustawowych uprawnień, przyznała środki finansowe osobom fizycznym, jednostkom samorządu terytorialnego oraz innym jednostkom organizacyjnym będącym właścicielem lub posiadaczem zabytku wpisanego do rejestru zabytków albo posiadającym taki zabytek w trwałym zarządzie, położonym na obszarze województwa podlaskiego.

W roku 2021 z blisko 100 wniosków, które wpłynęły do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Białymstoku, dofinansowano 56 podmiotom prace przy zabytkach na łączną kwotę 2 mln 270 tys. zł. Wsparcie finansowe otrzymały zarówno zabytki ruchome – rzeźby, obrazy czy organy – jak i nieruchome, takie jak kościoły, cerkwie, drewniane domy i budynki użyteczności publicznej. Nakłady konieczne w ramach przyznanych dotacji celowych objęły m.in. zabezpieczenie, zachowanie i utrwalenie substancji zabytku, odnowienie lub całkowite odtworzenie okien, drzwi, więźby dachowej, pokrycia dachowego, modernizację instalacji elektrycznej, jak również zakup i montaż instalacji przeciwłamania oraz przeciwpożarowej. Dofinansowane prace stanowiły kontynuację działań podjętych w poprzednich latach ze względu na ich złożony charakter oraz wysokość nakładów finansowych, a także wsparto nowe przedsięwzięcia.

Dzięki pieniądзом przyznanych przez Podlaskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków były możliwe remonty obiektów sakralnych należących do parafii rzymskokatolickich. Udzielono dofinansowania m.in. parafii pw. św. Tere-

sy z Avila w Wiżajnach na remont fundamentów świątyni (75 tys. zł), parafii pw. św. Jerzego w Janowie na remont fragmentu elewacji kościoła parafialnego (74 tys. zł), parafii pw. Najświętszej Marii Panny w Siemiatyczach na II etap wymiany pokrycia dachowego (70 tys. zł) czy parafii pw. św. Jana Chrzciciela w Wiźnie na remont dachu (70 tys. zł). Wśród zabytków ruchomych należących do parafii rzymskokatolickich pracom konserwatorskim i restauratorskim poddano m.in. ołtarz główny w kościele pw. św. Jakuba Apostoła w Sztabinie (60 tys. zł), obraz św. Józefa Kalasantego z Wyższego Seminarium Duchownego w Drohiczynie (10 tys. zł), ołtarz główny pw. św. Stanisława Biskupa znajdujący się w kościele pw. Stanisława Biskupa Męczennika w Milejczycach (37 tys. zł) oraz dwie rzeźby znajdujące się w kościele pw. Bożego Ciała w Suraziu (na łączną sumę 16 tys. zł). Przyznane środki finansowe wsparły także prace prowadzone w cerkwiach prawosławnych. Dofinansowano m.in. wymianę i renowację stolarki okiennej i drzwiowej cerkwi pw. św. Mikołaja Cudotwórcy w Grodzisku (18 tys. zł), kontynuację remontu dachu i dzwonnicy cerkwi parafialnej pw. św. Apostoła Jana Teologa w Mostowlanach (50 tys. zł) oraz wymianę pokrycia dachowego w części budynków klasztornych należących do Klasztoru Męskiego Zwiastowania NMP w Supraślu (70 tys. zł). Wśród obiektów świeckich dofinansowane zostały prace m.in. przy Pałacu Branickich, o które wnioskował Uniwersytet Medyczny w Białymstoku (40 tys. zł), oraz bramy wjazdowej z murami do Pałacu Branickich, o które ubiegało się Miasto Białystok (70 tys. zł). Wsparcie finansowe uzyskali także właściciele zabytkowego domu mieszkalnego przy ul. Grunwaldzkiej w Białymstoku (15 tys. zł) oraz Białowiecki Park Narodowy na remont wewnątrz „Domu Marszałkowskiego” (50 tys. zł).

Wejście w życie 22 kwietnia 2021 r. Rozporządzenia Ministra Kultury, Dziedzictwa Narodowego i Sportu z dnia 16 kwietnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie dotacji celowej na prace konserwatorskie lub restauratorskie przy zabytku wpisanym na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków spowodowało kilka zmian w odniesieniu do obowiązującego dotychczas Rozporządzenia z dnia 16 sierpnia 2017 r. Dla wnioskodawców najistotniejszą zmianą jest przesunięcie terminu składania do wojewódzkiego konserwatora zabytków wniosków o udzielenie dotacji celowej, w przypadku dofinansowania prac, które zostaną przeprowadzone przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków – z 28 lutego r., w którym dotacja celowa ma być udzielona, na 30 listopada r. poprzedzającego rok udzielenia dotacji. Modyfikacja przyczyni się do wydłużenia czasu potrzebnego na wykonanie prac objętych umową i zmniejszy zagrożenie niewykonania prac przed końcem roku budżetowego. Drugą istotną zmianą jest wprowadzenie możliwości składania do wojewódzkich konserwatorów zabytków wniosków o przyznanie dotacji celowej poza wyznaczonymi terminami naborów wniosków w sytuacji, gdy prace przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków są wymagane ze względu na uszkodzenie tego zabytku w następstwie: pożaru, wybuchu, wstrząsu sejsmicznego, silnego wiatru, intensywnych opadów atmosferycznych, osuwiska ziemi, powodzi, katastrofy budowlanej lub innego nagłego zdarzenia o podobnym przebiegu, które wystąpiło w okresie 6 miesięcy przed dniem złożenia wniosku. Dotychczas dotacje w tym trybie mogły być udzielane

wyłącznie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, co utrudniało dostęp do środków publicznych na ratowanie najbardziej zagrożonych zabytków.

Środki finansowe, jak również zmiana ustawodawcy w zakresie udzielania dotacji mają na celu udzielenie pomocy właścicielom oraz posiadaczom zabytków w ich należyтым utrzymaniu. Ponadto dofinansowania służą zabezpieczeniu substancji zabytków oraz uwypukleniu ich cennych walorów i wartości artystycznych, które są cennym dziedzictwem kulturowym.